

⑥

Włocławek

④

Benedyktyni w Tyńcu o 1040

TG-OM-150-4

- ① Opactwo w Tyńcu, według tradycji fundacja Bolesława Chrobrego, według dokumentów historycznych fundacja Kazimierza ~~z~~ Odnowiciela z 1044 roku, zabudowało się na płaskowyżu, opadającym skalnymi ścianami ku Wiśle i stromymi zboczami w pozostałych kierunkach ^(rys. 25)
- ② ~~Zarówno kształt wzgórza, jak i regularność jego stoków wschodnich i południowych~~ pozwala wysunąć przypuszczenie, iż zostały one sztucznie uformowane. ^(rys. 26) Obszar objęty zabudowaniami mieści się w czworoboku o wymiarach około 80 x 100 m. Północną jego część zajmuje kościół, zorientowany, do niego przytyka ufortyfikowany wjazd wprowadzający na obszerny dziedziniec, na którym znajduje się studnia. Od południa kościół wiąże się z podwójnym czworobokiem zabudowań klasztornych, otaczających dwa dziedzińce. Bliższy kościołowi dziedziniec jest wirydarzem, okolonym krużgankami. ~~Sposób~~
- ③ ~~ku dolnej Tyńcu (Dobrowolski W. 1948).~~ Wschodnie i południowe stoki wzgórza zajmują tzw. górne ogrody, otoczone wysokim murem z kilkoma basztami. Przytykający do nich od południa aneks, ^{takie} ~~również~~ obwarowany, mieścił w sobie browar. Od wschodu, za drogą, rozciągają się ^{obszar} ~~sady~~, zwane dolnym ogrodem, również zamknięte wysokimi murami. Na północny wschód od nich znajduje się ~~teren~~ cmentarz, a na północ od wzgórza klasztornego, po drugiej stronie zjazdu do przeprawy wiślanej, dominuje wzgórze, zwane Winnicą. Wyodrębnione od siebie murami jednostki gospodarcze ^{niezależnym} otaczały ośrodek dyspozycji tj. opactwo, a ich wzajemny układ ^{niezależnym} ~~uwarunkowany~~ był względami użytkowymi ~~oraz nawiązaniem do~~ topografii terenu.

Tęczy obwar

niejącym otoczeniem. Nie można oczywiście ustalać jakiegokolwiek, nawet ogólnych, prawideł lub zasad kompozycji, dla uznania słuszności któregoś z tych kierunków, gdyż obydwa są zawsze wynikiem pewnych konsekwencji, względnie kompromisów i poza przyjętą postawą plastyczną zależą od wielu różnych warunków i czynników lokalnych.

Nawiązuje do tego problemu regionalizm, często spotykany w realizowanych inwestycjach turystycznych. Poza powziętą przez autora z góry, decyzją plastyczną, jest on wynikiem w znacznym stopniu, powszechnie przyjętych zwyczajów i upodobań środowiskowych oraz korzystania z miejscowych materiałów, tradycyjnego rzemiosła i tp. Szereg doświadczeń w tej dziedzinie pozwala obecnie stwierdzić, że stosowanie regionalizmu w szerokim zakresie w zrealizowanych urządzeniach turystycznych, a zwłaszcza typu użytkowego, nie zawsze zdaje pozytywny egzamin. Oczywiście nie można pominąć w tej dziedzinie i pozytywnych rozwiązań oraz trafnych poszukiwań w przekształcaniu tych form.

Należy również wspomnieć o tym, że w tych poszukiwaniach różnicę należy występujące dwie wartości kompozycyjne, jedną o trwałych, nieprzemijających cechach oraz drugą o wartościach zmiennych, przemijających. Istotnymi dla współczesności i przyszłości będą oczywiście wartości nieprzemijające, trwałe, które powtarzając się stale w okresach rozwoju historycznego, niekiedy przekształcone, stopniowo tworzą trwałe cechy tradycji środowiska. Wartości zmienne natomiast zjawiają się jednorazowo, w pewnym określonym czasie bez dalszych skutków i oddźwięku w przyszłości.

Na tle prześledzenia tych problemów, rozpatrując zasięg standardu wyposażenia plastycznego, zachowanie właściwej proporcji w operowaniu tymi elementami, tak w kształtowaniu form zewnętrznych jak i wewnętrznych, należy możliwie zawsze konfrontować zamierzo-